

PREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
Krzysztof Kwiatkowski

KAP.410.007.01.2017
P/17/114

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli

P/17/114 – Przygotowanie do wdrażania celów zrównoważonego rozwoju Agendy 2030¹

Jednostka
przeprowadzająca
kontrolę

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Administracji Publicznej

Kontrolerzy

1. Beata Błasiak - Nowak, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr KAP/24/2018 z dnia 8 stycznia 2018 r.
2. Marzena Rajczewska, doradca techniczny, upoważnienie do kontroli nr KAP/23/2018 z dnia 8 stycznia 2018 r.

(Dowód: akta kontroli str. 1-4)

Jednostka
kontrolowana

Ministerstwo Rozwoju, od dnia 9 stycznia 2018 r. Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju², które obsługuje dział rozwój regionalny³ i dział budownictwo, planowanie i zagospodarowanie przestrzenne oraz mieszkalnictwo⁴, ul. Wspólna 2/4, Warszawa.

W wyniku reorganizacji Ministerstwa Rozwoju od 9 stycznia 2018 r. koordynacją procesu wdrażania przez Polskę postanowień Agendy 2030 zajmuje się Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii⁵, natomiast Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju⁶ podejmuje m.in. działania dotyczące zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich, które wpisują się w realizację Agendy 2030, w szczególności Celu Zrównoważonego Rozwoju 11 *Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu*. Ministerstwo w szczególności podejmuje przygotowania i rozpoczyna działania wobec miast średnich, które utraciły lub tracą swój potencjał społeczny i gospodarczy, ale które pełnią szczególnie ważną rolę na obszarach poza oddziaływaniem największych aglomeracji.

Kierownik jednostki
kontrolowanej

Jerzy Kwieciński Minister Inwestycji i Rozwoju⁷
Poprzednio kierownikiem Ministerstwa Rozwoju, obsługującego sprawy działów gospodarka i rozwój regionalny był Mateusz Morawiecki, Wiceprezes Rady Ministrów i Minister Rozwoju i Finansów⁸.

Ministerstwo Rozwoju koordynujące politykę rozwojową państwa, podjęło się roli wiodącej w procesie implementacji przez Polskę postanowień Agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju

¹ Kontrola obejmowała okres od 1 września 2015 r., do dnia zakończenia czynności kontrolnych. W Ministerstwie Inwestycji i Rozwoju, w związku z reorganizacją Ministerstwa Rozwoju, przedmiotem kontroli było przygotowanie do wdrażania celów zrównoważonego rozwoju Agendy 2030, w szczególności Celu Zrównoważonego Rozwoju 11 *Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu*. Przedmiotem kontroli było przygotowanie do aktywizacji potencjałów miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze; identyfikacja i przygotowanie niezbędnych zasobów do realizacji zadań oraz przygotowanie do monitorowania postępu w realizacji działań dotyczących aktywizacji miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze.

² Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 stycznia 2018 r. w sprawie utworzenia Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju (Dz. U. z 2018 r. poz. 103, ze zm.).

³ Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 10 stycznia 2018 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Inwestycji i Rozwoju (Dz. U. 2018 r. poz. 94, ze zm.).

⁴ Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 stycznia 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Inwestycji i Rozwoju (Dz. U. 2018 r. poz. 175).

⁵ Statut Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii stanowiący załącznik do zarządzenia nr 25 Prezesa Rady Ministrów z dnia 26 lutego 2018 r. w sprawie nadania statutu Ministerstwu Przedsiębiorczości i Technologii (M.P. z 2018 r. poz. 242).

⁶ Statut Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju stanowiący załącznik do zarządzenia nr 18 Prezesa Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2018 r. w sprawie nadania statutu Ministerstwu Inwestycji i Rozwoju (M.P. z 2018 r. poz. 207).

⁷ Postanowienie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 9 stycznia 2018 r. o zmianie w składzie Rady Ministrów (M.P. z 2018 r. poz. 29).

⁸ Postanowienie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 16 listopada 2015 r. o powołaniu w skład Rady Ministrów (M.P. z 2015 r. poz. 1091). Postanowienie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 28 września 2016 r. o zmianie w składzie Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 942).

2030 od 15 marca 2016 r. Rezolucja przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ) Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 stanowi wizję rozwoju świata oraz deklarację działań, na którą zgodziły się państwa sygnatariusze. Agenda 2030 obejmuje 17 celów zrównoważonego rozwoju. Zgodnie z art. 21 Agendy 2030 wszyscy będą dążyć do wdrożenia Agendy we własnych krajach, biorąc pod uwagę różne realia krajowe, możliwości i poziomy rozwoju, z poszanowaniem krajowych zasad i priorytetów.

W *Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)*⁹, podano, że: Polska zadeklarowała realizację Agendy 2030 oraz implementację Celów Zrównoważonego Rozwoju. Nowy model rozwoju dla Polski, nakreślony w *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju* wychodzi naprzeciw oczekiwaniom sformułowanym w Agendzie 2030. W SOR w celu szczegółowym II – *Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony*, w pkt. 3 podano, że miasta oraz związane z nimi obszary funkcjonalne są integralnym elementem rozwoju gospodarczego. Miasta odgrywają rolę kluczową w realizacji Agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030, której jednym z celów jest stworzenie bezpiecznych, odpornych i zrównoważonych miast sprzyjających włączeniu społecznemu. Celem SOR w obszarze polityki miejskiej jest tworzenie warunków dla zrównoważonego rozwoju ośrodków miejskich, wypracowanie mechanizmów współpracy w ich obszarach funkcjonalnych, wzmocnienie ich zdolności do tworzenia miejsc pracy oraz poprawa jakości życia mieszkańców, nie tylko największych aglomeracji jak i mniejszych miast. Projekt strategiczny SOR pn. *Pakiet działań dla średnich miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze* wpisuje się w realizację Agendy 2030, w szczególności Celu Zrównoważonego Rozwoju 11 *Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu*.

Użyte w wystąpieniu pokontrolnym skróty oznaczają:

Agenda 2030 – Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030¹⁰

ONZ – Organizacja Narodów Zjednoczonych

SOR – Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)¹¹

Pakiet – Pakiet działań dla średnich miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze

Ministerstwo – przez Ministerstwo rozumie się Ministerstwo Rozwoju do 8 stycznia 2018 r., a od 9 stycznia 2018 r. Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju.

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, w Ministerstwie Rozwoju zostały zapoczątkowane, a następnie kontynuowane w Ministerstwie Inwestycji i Rozwoju, skuteczne działania mające na celu przygotowanie oferty wspierania inwestycji rozwojowych dla części miast średnich, w tym tych które utraciły lub tracą swój potencjał społeczny i gospodarczy. Projekt strategiczny zakomunikowany w *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju* pn. *Pakiet działań dla średnich miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze*, który wpisuje się w realizację zrównoważonego rozwoju ośrodków miejskich Agendy 2030, został opracowany pod kątem przygotowania odpowiednich struktur zarządczych oraz przebiegu realizacji zadania zgodnie z procesem projektowym obowiązującym w Ministerstwie.

Ministerstwo przygotowało zindywidualizowaną ofertę dla zdefiniowanych w SOR miast średnich tracących funkcje społeczne i gospodarcze. Zapewniono m.in. preferencje w kryteriach wyboru projektów w krajowych programach operacyjnych współfinansowanych ze środków unijnych, zapewniono usługi konsultacyjne w ramach inicjatywy realizowanej z Polskim Funduszem Rozwoju dotyczące źródeł finansowania inwestycji oraz objęcie

⁹ Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju opublikowana na <https://www.mirr.gov.pl/media/48672/SOR.pdf>, str. 44, 189.

¹⁰ Rezolucja przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne ONZ oraz 193 państwa, w tym Polskę, w dniu 25 września 2015 r. A/RES/70/1.

¹¹ Uchwała nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), opublikowana M.P. z 2017 r. poz. 260.

wskazanych inwestycji wsparciem z Funduszu Inwestycji Samorządowych. W efekcie realizacji Pakietu założono, że nastąpi zwiększenie wartości projektów finansowanych z Unii Europejskiej oraz liczba inwestycji w miastach średnich oraz zwiększy się liczba miast średnich, które uzyskały wsparcie w ramach Funduszu Inicjatyw Samorządowych. Z informacji uzyskanych przez NIK od władarzy miast wynika, że są oni poinformowani o kierowanej do miast średnich tracących funkcje społeczne i gospodarcze ofercie finansowania inwestycji, na bieżąco monitorują i przystępują do ogłaszanych naborów projektów w ramach proponowanej oferty biorąc pod uwagę zdiagnozowane potrzeby miasta i ustalone cele jego rozwoju.

W ocenie NIK, Ministerstwo przygotowując Pakiet stworzyło możliwości zwiększenia szans finansowania inwestycji dla miast, natomiast korzystanie z zapewnionych preferencji będzie zależało od zainteresowania miast przygotowaną ofertą. Poprawa warunków rozwojowych miast średnich tracących funkcje społeczne i gospodarcze będzie wymagała, zdaniem NIK, koncentracji uwagi na wzmacnianiu współpracy i partnerstwa pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego a przedsiębiorcami, rządem i społeczeństwem dla rozwiązywania problemów i wykorzystywania możliwości do realizacji inwestycji rozwojowych.

W kontrolowanej działalności nie stwierdzono nieprawidłowości.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Działania mające na celu wspieranie zrównoważonego rozwoju miast średnich tracących funkcje społeczne i gospodarcze w ramach polityki miejskiej Agendy 2030

Opis stanu faktycznego

W art. 34 Agendy 2030 wskazano, że zrównoważony rozwój obszarów miejskich i zarządzanie tymi obszarami mają kluczowe znaczenie dla jakości życia ludzi. Współpraca z lokalnymi władzami i społecznościami powinna sprzyjać odnowie i planowaniu miast i osiedli ludzkich w sposób sprzyjający spójności społecznej i bezpieczeństwu osobistemu oraz stymulowaniu innowacji i zatrudnienia.

W celu 11 *Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu* Agendy 2030 za istotną uznaje się potrzebę zapewnienia wszystkim ludziom dostępu do bezpiecznych i przystępnych cenowo mieszkań i środków transportu. Wśród priorytetów wymienia się zintensyfikowanie zrównoważonej urbanizacji sprzyjającej włączeniu społecznemu oraz wsparcie korzystnych ekonomicznie, społecznie i środowiskowo połączeń pomiędzy obszarami miejskimi, podmiejskimi i wiejskimi poprzez wzmocnienie planowania rozwoju, a także dostęp do bezpiecznych terenów zielonych, sprzyjających integracji społecznej. Zadaniem w tym zakresie jest znaczące zwiększenie liczby miast i osiedli ludzkich opracowujących i wdrażających zintegrowane polityki oraz plany dążące do zwiększenia integracji społecznej i efektywności wykorzystania zasobów. Podkreśla się także potrzebę zmniejszenia niekorzystnego oddziaływania miast na środowisko, zwracając szczególną uwagę na jakość powietrza oraz gospodarkę odpadami komunalnymi i innymi rodzajami odpadów. Za istotne uznaje się wzmocnienie wysiłków na rzecz ochrony i zabezpieczenia światowego dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego.

1.1. Działania na rzecz zrównoważonego rozwoju zostały sformułowane w *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR)*, która jest strategicznym instrumentem zarządzania polityką rozwoju społeczno-gospodarczego kraju realizowaną przez instytucje państwa. Dokument przedstawia cele do realizacji w horyzoncie roku 2020 i 2030 na rzecz podniesienia jakości życia polskich obywateli, wskazuje sposób ich osiągania oraz wskaźniki ich realizacji, określa najważniejsze projekty.

Krajowa Polityka Miejska 2023¹² określa działania administracji rządowej dotyczące polityki miejskiej, uwzględniając cele i kierunki wyznaczone w Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju oraz Krajowej Strategii Rozwoju Terytorialnego. Celem jest ukierunkowane terytorialnie działanie państwa na rzecz zrównoważonego rozwoju miast i ich obszarów

¹² Dokument przyjęty uchwałą nr 198 Rady Ministrów z dnia 25 października 2015 r. (M.P. z 2015 r. poz. 1235).

funkcjonalnych oraz wykorzystanie zgromadzonych tam potencjałów w procesach rozwoju kraju. Celem strategicznym Krajowej Polityki Miejskiej jest wzmocnienie zdolności miast i obszarów zurbanizowanych do zrównoważonego rozwoju i tworzenia miejsc pracy oraz poprawy jakości życia mieszkańców. Wątkami tematycznymi ujętymi w Krajowej Polityce Miejskiej, mającymi związek z 11 celem zrównoważonego rozwoju Agendy 2030 są: kształtowanie przestrzeni, rewitalizacja, transport i mobilność miejska, partycypacja społeczna, niskoemisyjność i efektywność energetyczna, ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu, polityka inwestycyjna.

SOR kierunkuje działania m. in. na aktywnie gospodarczo i przyjazne mieszkańcom miasta w ramach celu szczegółowego II *Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony*.

SOR wymienia miasta średnie, w tym tracące funkcje społeczno-gospodarcze z jednej strony jako obszary doświadczające największych trudności społeczno-gospodarczych, ale także postrzega je jako obszary o dużym potencjale rozwojowym, który trzeba uaktywnić i rozwijać.

(Dowód akta kontroli str. 52-125, 313-381)

1.2. Celem *Pakietu dla średnich miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze* jest:

- wsparcie miast średnich w konkurencji z większymi ośrodkami o środki europejskie;
- wzmocnienie potencjału samorządów w wykorzystywaniu innych niż fundusze europejskie źródeł finansowania (np. partnerstwo publiczno-prywatne, wejście kapitałowe inwestora);
- wzmocnienie atrakcyjności miast średnich jako miejsca dla inwestowania.

Oczekiwane korzyści wynikające z *Pakietu* to:

- zwiększenie wartości projektów finansowanych z UE realizowanych przez miasta średnie;
- zwiększenie liczby inwestycji w miastach średnich;
- zwiększenie liczby miast średnich, które uzyskały wsparcie w ramach Funduszu Inicjatyw Samorządowych.

Realizacja *Pakietu* podzielona będzie na dwie fazy. Od 2017 r. do 2020 r. *Pakiet* realizowany jest w pierwszym etapie poprzez ukierunkowanie dostępnych programów europejskich i krajowych środków budżetowych m.in. poprzez premiovanie miast średnich, przygotowanie dedykowanych kopert finansowych oraz intensywne działania informacyjno-promocyjne. Po 2020 r. *Pakiet* działań dla miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze będzie realizowany poprzez wzmocniony system koordynacji działań ukierunkowanych na ich wsparcie i integrację pakietu instrumentów, obejmujących zarówno działania współfinansowane przez Unię Europejską w ramach krajowych i regionalnych programów europejskich, jak i działania samorządów terytorialnych oraz podmiotów prywatnych, przy wykorzystaniu mechanizmu pakietów zintegrowanych przedsięwzięć rozwojowych na szerszą skalę. *Pakiet* będzie realizowany w ramach programu ponadregionalnego skierowanego do najsłabszych gospodarczo obszarów 2020+¹³.

(Dowód: akta kontroli str. 382-395)

1.3. SOR definiuje miasta średnie jako miasta powyżej 20 tys. mieszkańców lub powyżej 15 tys. mieszkańców w przypadku miast będących stolicami powiatów, z wyłączeniem miast wojewódzkich. W ramach analizy prof. Przemysława Śleszyńskiego, z Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania Polskiej Akademii Nauk, przygotowanej w ramach SOR „Delimitacja miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze” wśród 255 miast średnich zidentyfikowane zostały 122 miasta najbardziej tracące funkcje społeczno-gospodarcze, które wymagają szczególnego wsparcia.

(Dowód akta kontroli str. 396-428)

¹³ SOR, str. 196.

W trakcie kontroli, na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁴, skierowano pisma do Prezydentów lub Burmistrzów 122 miast średnich¹⁵, które w największym stopniu zagrożone są utratą funkcji społeczno-gospodarczych zgodnie z wynikami analizy przeprowadzonej przez Polską Akademię Nauk, z zapytaniem czy i w jakim zakresie korzystają/zamierzają skorzystać ze wsparcia oferowanego w ramach *Pakietu dla średnich miast*. Wyniki analizy udzielonych odpowiedzi wykazały, że miasta znają ofertę wsparcia dostępną w ramach *Pakietu dla średnich miast*, na bieżąco monitorują ogłaszane nabory i rozważają możliwość udziału, biorąc pod uwagę zdiagnozowane potrzeby miasta i ustalone cele jego rozwoju. Jednak ponad 40% miast nie podjęło jak dotąd działań w celu skorzystania ze wsparcia dostępnego w ramach *Pakietu dla średnich miast* z krajowych programów operacyjnych w ramach konkursów ogłoszonych w 2017 r. i zaplanowanych na 2018 r. oraz z Funduszu Inwestycji Samorządowych. W opinii Prezydentów/Burmistrzów miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze, dostępne formy wsparcia w ramach *Pakietu dla średnich miast* niewystarczająco odpowiadają najpilniejszym potrzebom miast, nie wszystkie planowane przez miasta przedsięwzięcia wpisują się w formy wsparcia w ramach ww. pakietu. W szczególności Prezydenci/Burmistrzowie miast średnich wskazali na potrzebę uwzględnienia w ramach *Pakietu dla średnich miast* inwestycji infrastrukturalnych, np. dotyczących poprawy dostępności transportowej miast średnich poprzez budowę i przebudowę linii drogowych i kolejowych, a także inwestycje w zakresie infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, ciepłowniczej, oświatowej, sportowej, termomodernizację budynków, ochronę zabytków oraz odnawialne źródła energii. W opinii Prezydentów/Burmistrzów miast średnich brakuje również w ww. pakiecie wsparcia dla miast średnich na poziomie regionalnym, poprzez m.in. preferencje w ramach regionalnych programów operacyjnych (np. oddzielne poddziałania, dedykowane nabory, dodatkowe punkty). Prezydenci/Burmistrzowie miast średnich zwracali uwagę także na ograniczone możliwości finansowe przystępowania do nowych konkursów w związku z koniecznością zapewnienia środków na realizację innych projektów współfinansowanych ze środków unijnych w ramach krajowych i regionalnych programów operacyjnych¹⁶. W szczególności analiza NIK wykazała, że:

1. Spośród 107 miast, które udzieliły odpowiedzi na pytania NIK¹⁷, 45 miast (42,1%) nie realizuje projektów wyłonionych w naborach ogłoszonych w ramach *Pakietu dla średnich miast* w 2017 r., nie podjęło jeszcze działań w celu przystąpienia do naborów zaplanowanych na 2018 r., ani nie zgłosiło projektów do Funduszu Inwestycji Samorządowych.
2. W przypadku naborów do krajowych programów operacyjnych ogłoszonych w ramach *Pakietu dla średnich miast* w 2017 r., 24 spośród 107 miast (22,4%) realizuje ogółem 27 projektów, w tym 19 projektów (70,4%) z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko o łącznej wartości powyżej 274,9 mln zł oraz 8 projektów (29,6%) z Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój o łącznej wartości powyżej 4,5 mln zł.

¹⁴ Dz. U. z 2017 r. poz. 524.

¹⁵ Augustów, Bartoszyce, Białogard, Biała Podlaska, Bielawa, Bielsk Podlaski, Biłgoraj, Bolesławiec, Braniewo, Brzeg, Busko-Zdrój, Bytom, Bytów, Chełm, Chełmno, Choszczno, Chrzanów, Ciechanów, Dębica, Działdowo, Dzierżoniów, Elbląg, Elk, Giżycko, Gniezno, Gorlice, Gostynin, Grajewo, Grudziądz, Gryfice, Hajnówka, Hrubieszów, Inowrocław, Jarosław, Jasło, Jastrzębie Zdrój, Jawor, Jelenia Góra, Jędrzejów, Kamienna Góra, Kędzierzyn-Koźle, Kętrzyn, Kluczbork, Kłodzko, Koło, Konin, Końskie, Koźnice, Krapkowitz, Krasnystaw, Kraśnik, Krosno, Kutno, Lidzbark Warmiński, Luban, Łomża, Malbork, Mielec, Międzyrzecz, Mragowo, Nakło nad Notecią, Namysłów, Nisko, Nowa Ruda, Nowa Sól, Nowy Sącz, Nowy Targ, Nysa, Olecko, Ostrołęka, Ostrowiec Świętokrzyski, Ostrów Mazowiecka, Ozorków, Piła, Pisz, Pleszew, Prudnik, Przemysł, Przeworsk, Pułtusk, Radom, Radomsko, Radzyń Podlaski, Rydułtowy, Rypin, Sandomierz, Sanok, Sieradz, Sierpc, Skarżysko Kamienna, Słupsk, Sokółka, Sosnowiec, Stalowa Wola, Starachowice, Staszów, Strzelce Opolskie, Szczecinek, Szczytno, Świdwin, Świebodzice, Świętochłowice, Tamobrzeg, Tarnów, Tomaszów Lubelski, Tomaszów Mazowiecki, Turek, Wałbrzych, Wałcz, Wieluń, Włocławek, Zabrze, Zakopane, Zambrów, Zamość, Ząbkowice Śląskie, Zduńska Wola, Zgorzelec, Złotoryja, Złotów, Żagań, Żary

¹⁶ W 2017 r. przedstawiciele 12 miast średnich z woj. warmińsko-mazurskiego opracowali uwagi i propozycje zmian *Pakietu dla średnich miast* w celu lepszego dostosowania do potrzeb średnich miast, które zostały przekazane do Wiceprezesa Rady Ministrów, Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego i Wojewody Warmińsko-Mazurskiego.

¹⁷ W okresie od 12 lutego 2018 r. do dnia zakończenia kontroli.

3. W przypadku naborów do krajowych programów operacyjnych zaplanowanych na 2018 r., miasta monitorują dostępne formy wsparcia, analizują na bieżąco możliwość przystąpienia do konkursów z uwzględnieniem potrzeb i możliwości, rozważają przygotowanie wniosków konkursowych. Spośród 107 miast, które udzieliły odpowiedzi na pytania NIK, 44 miasta (41,1%) planują w 2018 r. złożenie wniosków w naborach współfinansowanych z krajowych programów operacyjnych, w tym 37 miast (84,1%) planuje złożenie wniosków w naborach współfinansowanych z Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, pięć miast (11,4%) planuje złożenie wniosków w naborach współfinansowanych z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko oraz dwa miasta (4,5%) planują złożenie wniosków w naborach współfinansowanych z obu ww. programów.

4. Odnosnie Funduszu Inwestycji Samorządowych, miasta analizują na bieżąco możliwość skorzystania pod kątem potrzeb i możliwości samorządu. Spośród 107 miast, które udzieliły odpowiedzi na pytania NIK, 40 miast (37,4%) zgłosiło 74 projekty i oczekują na spotkanie konsultacyjne z przedstawicielami Polskiego Funduszu Rozwoju, lub analizują propozycje złożone przez przedstawicieli Polskiego Funduszu Rozwoju. Pozostałe 67 miast (62,6%) nie wyklucza złożenia projektów w przyszłości.

(Dowód: akta kontroli str. 510-835)

1.4. W karcie projektu *pn. Pakiet działań dla miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze* zidentyfikowane zostały potencjalne zagrożenia dla realizacji projektu m.in.:

- brak zainteresowania miast aplikowaniem w programach krajowych w ramach preferencyjnych naborów;
- słaba jakość planowanych inwestycji miast średnich;
- słaba oferta inwestycyjna w miastach średnich;
- protesty związane z wyselekcjonowaniem określonej liczby miast, a pominięciem innych (np. powiatowych poniżej 15 tys. mieszkańców).

(Dowód: akta kontroli str. 292-312)

1.5. Zapowiedziany w SOR *Pakiet dla średnich miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze* został ogłoszony¹⁸ 12 kwietnia 2017 r. Druga konferencja odbyła się 27 czerwca 2017 r., na którą zostali zaproszeni przedstawiciele 255 miast średnich. Zaprezentowana została oferta wsparcia inwestycji publicznych, jak również możliwości wsparcia przedsiębiorców i przyciągania nowych inwestorów. Na konferencji 11 stycznia 2018 r. m.in. zaprezentowano ofertę Polskiego Funduszu Rozwoju dla finansowania inwestycji jednostek samorządu terytorialnego.

Kontrolerzy NIK zapoznali się ze stroną internetową Ministerstwa zawierającą informacje z konferencji z 27 czerwca 2017 r. na temat projektu *Pakiet dla miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze*. Podczas konferencji zaprezentowana została oferta wsparcia inwestycji publicznych (m.in. funduszy europejskich), wsparcie inwestycji w modelu PPP (publiczno-prywatne partnerstwo) oraz oferta Polskiego Funduszu Rozwoju i inwestycji środkami Funduszu Inwestycji Samorządowych, jak również możliwości wsparcia przedsiębiorców i przyciągania nowych inwestorów.

Przed każdym naborem konkursowym zapraszani są eksperci z instytucji organizujących konkursy do przeprowadzenia internetowego szkolenia dotyczącego niezbędnych do uczestnictwa w konkursie informacji, które zamieszczane były również na stronie internetowej Pakietu.

Nabór konkursowy objęty *Pakiem* podlegał akcji informacyjno-promocyjnej, m. in. prowadzono mailing do średnich miast, informując o rozpoczynających się naborach. Konsultanci punktów informacyjnych realizowali zadanie proaktywnego informowania grupy docelowej (miast średnich, przedsiębiorców, organizacji społecznych) ze swojego obszaru o rozpoczynającym się naborze poprzez kontakt telefoniczny, mailowy i organizację dedykowanych spotkań.

¹⁸ W konferencji inauguracyjnej wzięł udział m.in. wicepremier Mateusz Morawiecki, wiceministrowie rozwoju Jerzy Kwieciński i Adam Hamryszczak oraz Marszałek Sejmu Marek Kuchciński.

Promowano *Pakiet* w ramach działań informacyjnych i promocyjnych Funduszy Europejskich w mediach.

(Dowód: akta kontroli str. 382-395, 508-509)

Ustalone
nieprawidłowości

W obszarze objętym kontrolą nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Jak wynika z informacji przekazanych przez Prezydentów/Burmistrzów, nieliczne miasta rozpoczęły realizację projektów w ramach Pakietu. W związku z tym, NIK poddaje pod rozagę zintensyfikowanie działań informujących o preferencjach oferowanych w *Pakiecie dla miast średnich tracących funkcje społeczne i gospodarcze*, aby wzbudzać zainteresowanie miast planowaniem i ubieganiem się o finansowanie inwestycji.

Ocena cząstkowa

Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju prawidłowo podejmuje działania zapoczątkowane przez Ministerstwo Rozwoju, mające na celu przygotowanie oferty zintegrowanego Pakietu, który połączy przedsięwzięcia instytucjonalne, doradcze, inwestycyjne odpowiadające na zidentyfikowane indywidualnie potrzeby obszaru borykającego się z problemami rozwojowymi. Zdaniem NIK, na uwagę zasługuje fakt, że podejmowane będą działania indywidualnie dostosowane do potrzeb miast średnich, w których występują niekorzystne tendencje, dotyczące utraty funkcji społecznych i gospodarczych. Wybrane zostały miasta średnie, które pełnią ważną rolę na obszarach poza oddziaływaniem największych aglomeracji (stolic województw) do kompleksowego wsparcia polityką rozwoju na podstawie przeprowadzonej ekspertyzy. Zaplanowano działania wobec miast średnich na podstawie analizy tego typu ośrodków, co w ocenie NIK, uzasadnia podejmowanie zindywidualizowanych działań. Analiza NIK wykazała, że władze miast są poinformowani na temat oferty wsparcia dostępnej w ramach *Pakietu dla średnich miast*. Ponad 40% miast jednak nie podjęło jak dotąd żadnych działań w celu skorzystania z preferencji oferowanych w ramach wsparcia z krajowych programów operacyjnych w konkursach ogłoszonych w 2017 r. i zaplanowanych na 2018 r. oraz z Funduszu Inwestycji Samorządowych. Pozostałe miasta przygotowują projekty do zgłoszenia w naborach zaplanowanych na 2018 r. i/lub zgłosiły projekty w ramach Funduszu Inwestycji Samorządowych, natomiast jedynie nieliczne realizują projekty wyłonione w naborach ogłoszonych w 2017 r.

2. Przygotowanie środków wdrażania (finansowych, instytucjonalnych i ludzkich) projektu SOR pn. *Pakiet dla średnich miast tracących funkcje społeczne i gospodarcze*

Opis stanu
faktycznego

2.1. W ramach *Pakietu dla średnich miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze* przygotowana oferta wsparcia to:

- preferencje w krajowych programach operacyjnych finansowanych z funduszy europejskich mają zapewnić skuteczną konkurencję miastom średnim tracącym funkcje społeczno-gospodarcze z większymi ośrodkami. Dedykowane nabory lub dodatkowe punkty (w zależności od programu) dla tych miast na łączną kwotę ok. 2,5 mld zł zostały przewidziane w programach operacyjnych: Wiedza Edukacja Rozwój (ok. 970 mln zł), Inteligentny Rozwój (ok. 900 mln zł), Infrastruktura i Środowisko (ok. 520 mln zł) oraz Polska Wschodnia (ok. 60 mln zł);
- spotkania przedinwestycyjne realizowane wspólnie z Polskim Funduszem Rozwoju dla miast, które zgłosiły inwestycje do oceny eksperckiej pod kątem możliwych źródeł finansowania i formy instytucjonalno-prawnej dla danej inwestycji. W przypadku, gdy analizowane projekty będą spełniać kryteria m. in. efektywności ekonomicznej, Polski Fundusz Rozwoju będzie mógł zaangażować się jako inwestor wykorzystując środki Funduszu Inwestycji Samorządowych (Fundusz dysponuje kapitałem ok. 400 mln zł);

- premiowanie inwestycji wpływających na poprawę dostępności do obszarów o najwyższym wskaźniku peryferyjności czasowej w ramach *Programu rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019*¹⁹;
- dodatkowe punkty w ramach konkursu *Human Smart Cities. Inteligentne miasta współtworzone przez mieszkańców*²⁰, finansowanego w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020, skierowanego na wypracowanie rozwiązań technologicznych i innowacji społecznych, które będą miały na celu lepsze zarządzanie i organizację miast;
- możliwość uczestnictwa w innym projekcie SOR pn. *Partnerska Inicjatywa Miast*²¹. Celem projektu jest upowszechnianie współpracy i wymiany doświadczeń i wiedzy między miastami i działa poprzez sieci tematyczne np. mobilność miejska, rewitalizacja oraz jakość powietrza;
- premiowanie lokalizacji inwestycji przez inwestora w mieście średnim tracącym funkcje społeczno-gospodarcze, bądź w jego najbliższej okolicy w ramach nowej polityki strefowej²²;
- korzystanie z projektów przygotowanych przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, np. z projektu doradztwa energetycznego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstwa, czy w ramach programu bezemisyjnego transportu publicznego.

(Dowód: akta kontroli str. 382-392)

W Ministerstwie szacunkowy koszt realizacji projektu pn. *Pakiet dla miast średnich* wyniesie 800.000 zł. Przewidziane zostały do poniesienia wydatki na wsparcie konsultacyjne w zakresie inwestycji oraz informację i promocję Pakietu.

(Dowód: akta kontroli str. 292-296)

2.2. W Ministerstwie Rozwoju zadanie koordynacji wdrażania Agendy 2030 zostało powierzone Departamentowi Strategii Rozwoju (DSR), który odpowiadał m.in. za realizację zadań wynikających z zarządzania polityką rozwoju przez system koordynacji strategicznej, tworzenie jednolitego systemu monitorowania i ewaluacji polityk publicznych zgodnie z § 9 pkt 6 wewnętrznego regulaminu organizacyjnego DSR. Zgodnie z regulaminem organizacyjnym DSR do zadań związanych z rozwojem miejskim należało prowadzenie polityki regionalnej, przestrzennej i miejskiej, w tym przygotowanie propozycji i realizacja krajowej strategii rozwoju regionalnego, koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, strategii ponadregionalnych i polityki miejskiej. W celu realizacji tych zadań w strukturze DSR powołany był Wydział Polityki Miejskiej. Zagadnieniami odnoszącymi się do problemów miast,

¹⁹ Program został ustanowiony uchwałą nr 154/2015 Rady Ministrów z dnia 8 września 2015 r. w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pod nazwą *Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019*, zmienionej uchwałą nr 159/2016 z dnia 16 grudnia 2016 r. oraz uchwałą nr 120/2017 z dnia 1 sierpnia 2017 r. Wśród obszarów wpływających na osiągnięcie celów SOR wskazano zwiększenie dostępności transportowej oraz poprawę warunków świadczenia usług związanych z przewozem towarów i pasażerów, przy czym rozwój infrastruktury transportu traktuje się jako czynnik determinujący zarówno jakość życia obywateli, jak i konkurencyjność gospodarki.

²⁰ Celem konkursu jest przygotowanie do wdrożenia w miastach inteligentnych i pilotażowych rozwiązań technologicznych, a także innowacji społecznych, które posłużą lepszemu zarządzaniu i organizacji tkanki miejskiej i w efekcie uczynią miasto miejscem przyjazniejszym do życia. Jednocześnie konkurs sprzyja rozwojowi technologii ICT (z ang. Information and Communication Technologies) i budowaniu społeczeństwa informacyjnego, co zgodnie z założeniami *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju* stymuluje dynamiczny rozwój społeczno-gospodarczy.

²¹ Projekt pn. „Partnerska Inicjatywa Miast” skierowany do ośrodków miejskich. Istotą sieci tematycznej jest współdziałanie miast gotowych do poszukiwania i łączenia rozmaitych metod poprawiających warunki rozwojowe i w konsekwencji wzmacniania ich potencjału. Ważnym aspektem działania jest też zaangażowanie miast w tworzenie polityk na szczeblu regionalnym, krajowym i europejskim.

²² Według nowej polityki strefowej, przestaną funkcjonować wyznaczone terytorialnie strefy ekonomiczne, w których inwestorzy korzystają z ulg podatkowych i cała Polska stanie się jedną strefą ekonomiczną, a uzyskanie przez inwestora ulg będzie zależało od spełnienia określonych kryteriów. Jedno z kryteriów premiować będzie lokalizację inwestycji w mieście tracącym funkcje społeczno-gospodarcze, bądź w jego najbliższej okolicy.

w tym realizacji *Pakietu działań na rzecz średnich miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze* zajmował się Departament Regionalnych Programów Operacyjnych²³, który odpowiada m.in. za koordynację i monitorowanie realizacji instrumentów rozwoju regionalnego i instrumentów terytorialnych. Wykonywał zadania we wdrażaniu projektów strategicznych SOR w obszarze zrównoważonego rozwoju. Zadania związane z *Pakiem* realizował Wydział Spójności Systemu Realizacji RPO, którego naczelnik pełnił funkcję lidera projektu.

Projektem strategicznym pn. *Pakiet dla średnich miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze* zarządza Komitet Sterujący Programów Regiony Przyszłości i Rozwój zrównoważony terytorialnie. Wskazane osoby sprawują stały nadzór nad realizacją projektu oraz ponoszą odpowiedzialność za rezultaty jego wdrożenia. Do zadań Komitetu Sterującego należy również zapewnienie wystarczających zasobów do realizacji projektu w tym finansowych. Komitet sterujący został utworzony z osób w randze Sekretarza i Podsekretarza Stanu. Komitet powołał kierownika *Programu Rozwój Zrównoważony Terytorialnie* oraz lidera projektu *Pakiet działań dla miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze*²⁴.

(Dowód: akta kontroli str. 262-312)

Proces projektowy w Ministerstwie został wprowadzony decyzją Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 17 lutego 2017 r. Realizowane przez Ministerstwo Rozwoju projekty SOR były doprecyzowywane pod względem zakresu i struktur zarządczych. *Pakiet działań dla miast średnich tracących funkcje społeczne i gospodarcze* w lutym 2017 r. został przygotowany przez lidera projektu w ramach obowiązków realizowanych w Departamencie Programów Regionalnych. Karta projektu została podpisana przez przedstawicieli kierownictwa Ministerstwa w sierpniu 2017 r.

(Dowód: akta kontroli str. 446-507)

W Ministerstwie proces projektowy wskazany został jako jeden z elementów zmiany kultury organizacyjnej resortu. Dyrektor Departamentu Zarządzania Projektami wyjaśnił, że: „...realizowane przez Ministerstwo Rozwoju projekty SOR stopniowo były doprecyzowane pod względem zakresu i struktur zarządczych. Jak każde tego typu przedsięwzięcie nastawione na zmianę mentalności, a nie samych procedur wymaga czasu i wyjątkowego nakładu pracy. Koordynatorzy w Departamencie Zarządzania Projektami w zależności od potrzeb i wiedzy poszczególnych pracowników koordynujących realizację projektów SOR pełnią w tym zakresie funkcję informatorów przedstawiających proces projektowy jako matrycę mającą za zadanie długofalowo usprawniać działania administracji. Decyzją Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 17 lutego 2017 r. wprowadzono dokument pn. „Proces projektowy w Ministerstwie Rozwoju”.

(Dowód akta kontroli str. 471-507)

Ustalone
nieprawidłowości

W obszarze objętym kontrolą nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Zadanie określone w SOR pn. *Pakiet dla średnich miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze*, zostało opracowane pod względem struktur zarządczych według procesu projektowego przyjętego w Ministerstwie Rozwoju, a następnie kontynuowanego w Ministerstwie Inwestycji i Rozwoju. W projekcie zostały określone zasoby finansowe, ludzkie i rzeczowe niezbędne do realizacji projektu. Przygotowana została oferta wsparcia z preferencjami dla wybranych średnich miast na inwestycje rozwojowe, która w założeniu powinna się przełożyć na osiągnięcie celów polityki miejskiej.

²³ Zarządzenie Ministra Inwestycji i Rozwoju z dnia 8 marca 2018 r. w sprawie ustalenia regulaminu organizacyjnego Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju (Dz.U.MiR z 2018 r. poz. 6).

²⁴ Posiedzenia Komitetu Sterującego odbyły się 2 sierpnia i 10 listopada 2017 r.

3. Przygotowanie monitorowania projektu SOR pn. *Pakiet dla średnich miast tracących funkcje społeczne i gospodarcze*

Opis stanu faktycznego

3.1. Wskaźniki realizacji celu projektu pn. *Pakiet dla średnich miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze* dotyczą m.in.:

- zmian szczegółowych opisów osi priorytetowych lub kryteriów wyboru projektów w programach krajowych tak, aby zapewniały preferowanie miast średnich w naborach;
- wprowadzenia rozwiązań prawnych zapewniających preferencje dotyczące lokowania inwestycji oraz przyciągania inwestorów;
- zapewnienia usługi konsultacyjnej Polskiego Funduszu Rozwoju dla miast średnich dotyczącej źródeł finansowania inwestycji oraz objęcie wskazanych inwestycji wsparciem Funduszu Inwestycji Samorządowych.

(Dowód akta kontroli str. 292-296)

3.2. *Pakiet dla średnich miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze* jako projekt interdyscyplinarny, będzie wymagał współpracy w Ministerstwie pomiędzy wydziałami Departamentu Regionalnych Programów Operacyjnych, np. Wydziału Analiz Regionalnych i Monitoringu, który zapewnia bieżące analizy stanu wydatkowania środków w poszczególnych programach, Wydziału ds. Rozwoju Gospodarczego, który współpracuje w zakresie dostosowania instrumentów w ramach celów tematycznych związanych z przedsiębiorczością i innowacyjnością, oraz Zespołem ds. Wsparcia Zarządzania, który zapewnia rozliczenia zadań związanych z realizacją Pakietu. Dyrektor Departamentu Regionalnych Programów Operacyjnych poinformował, że „...obecnie trwa procedura modyfikacji regulaminu wewnętrznego Ministerstwa, w której zaproponowano silniejsze zaakcentowanie roli Departamentu we wdrażaniu projektów strategicznych SOR w obszarze zrównoważonego rozwoju.” W monitorowanie i raportowanie *Pakietu* oprócz pracowników Departamentu zaangażowano partnerów, np. Polski Fundusz Rozwoju oraz inne komórki organizacyjne Ministerstwa, np. Departament Zarządzania Projektami, Departament Programów Pomocowych i Pomocy Technicznej, Departament Programów Infrastrukturalnych, Departament Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju, Departament Programów Ponadregionalnych, Departament Koordynacji Europejskiego Funduszu Społecznego, Departament Promocji Funduszy Europejskich, Departament Inwestycji i Rozwoju.

Dyrektor Departamentu Regionalnych Programów Operacyjnych poinformował, że „...obecnie projekt jest zarządzany i monitorowany zgodnie z zasadami procesu projektowego w MliR. Proces ten jest stale udoskonalany, czego wyrazem jest wprowadzenie pod koniec roku 2017 narzędzia informatycznego do zarządzania projektami SOR.”

(Dowód akta kontroli str. 313-381, 471-507)

3.3. W karcie projektu pn. *Pakiet dla średnich miast tracących funkcje społeczne i gospodarcze* podano, że analiza korzyści zostanie przeprowadzona na poziomie SOR po 2023 r. w odniesieniu do danych wyjściowych wskazanych w SOR²⁵. Według przyjętego w Ministerstwie procesu projektowego w fazie zakończenia projektu będzie przygotowany Raport Zamknięcia, który będzie zawierał:

- opisane różnice w wykonaniu planowanego budżetu do faktycznie poniesionych wydatków,
- opisane i przeanalizowane opóźnienia w projekcie do ostatnio zaakceptowanego przez Komitet Sterujący harmonogramu,
- najlepsze praktyki i doświadczenia wypracowane podczas projektu.

²⁵ Jak podano w karcie projektu *Pakiet działań dla miast średnich*, przeprowadzenie ewaluacji nie jest elementem projektu.

Komitet Sterujący na podstawie Raportu Zamknięcia i Raportu Osiągniętych Korzyści podejmie decyzję o zakończeniu projektu.

(Dowód akta kontroli str. 292-296, 446-470)

Ustalone nieprawidłowości	W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.
Ocena częściowa	Projekt strategiczny SOR pn. <i>Pakiet dla średnich miast tracących funkcje społeczne i gospodarcze</i> będzie monitorowany według zasad przyjętego w Ministerstwie procesu projektowego złożonego z fazy przygotowania, fazy planowania, fazy realizacji i fazy zakończenia projektu. Przygotowana została wystarczająca struktura organizacyjna do monitorowania realizacji Pakietu. Zdaniem NIK, proces projektowy wprowadzany w Ministerstwie Rozwoju, a następnie kontynuowany w Ministerstwie Inwestycji i Rozwoju, może być przykładem dobrej praktyki w obszarze usprawniania działania administracji.

IV. Uwagi i wnioski

Wykorzystanie instrumentów wsparcia w przygotowanym *Pakiecie dla miast średnich tracących funkcje społeczne i gospodarcze*, zdaniem NIK, uzależnione będzie od aktywności i kompetencji zainteresowanych samorządów oraz ich zdolności do realizacji projektów rozwojowych i ubiegania się o dofinansowanie projektów. NIK poddaje również pod rozagę dalsze dostosowywanie oferty wsparcia dla miast średnich w ramach dostępnych programów europejskich i krajowych środków budżetowych do przyczyn, które powodują, że miasta średnie są zagrożone degradacją oraz oferowanie preferencji, które sukcesywnie zwiększą szanse miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze w konkurowaniu o środki z innymi miastami.

Wnioski pokontrolne	Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, nie formułuje wniosków pokontrolnych.
---------------------	---

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń	Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa Najwyższej Izby Kontroli.
Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwag	Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag. W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 28 marca 2018 r.

Prezes
Najwyższej Izby Kontroli
Krzysztof Kwiatkowski

